

Славейкова награда 2020

Жури:

Доц. д-р Йордан Ефтимов – председател

Доц. д-р Гергина Кръстева

Светла Чалъкова

Виолета Зидарова

Диан Пенчев

НАГРАДЕНИ ТВОРБИ

СЛАВЕЙКОВА НАГРАДА – не се присъжда

ВТОРА НАГРАДА

НИКОЛАЙ ДРАГИЕВ

ДОМЪТ НА БЛУДНИКА

(по "Домът на блудницата" от О.Уайлд)

Вървах в поредно лунна нощ,
пиян от сладострастна мощ,
позната ми от векове.

И се надявах нечий дом,
със саркастичен иконом,
от мрака да ме призове.

Нега и крайкаминен джин
и ласки като за любим
ей тъй да срещна от веднъж.

А не със кървави нозе,
среднощно пълен с бесове,
спасител да си търся, че и ръж.

Греховен бе май моят блян
и тих прислужника засмян.
Аз сам вървах във мрака.

И с пословично пиянство,
в мазохистично постоянство,
си търсех някой да ме чака.

ВТОРА НАГРАДА

НАДЕЖДА ТРИЧКОВА

ЧУЖДОЕЗИЧНО КИНО

Колко непреводим става светът, веднъж оставил отпечатъка си
върху съненото тяло в леглото.

Там е изкуството, казвам: платното на гърба ти.

Там денят разхвърля дългите си сенки,

а в решетъчните шарки от прозореца

се блъскат очертанията

на свободни птици.

Светлината се редува с липсата на светлина.

Какъв странен език, който не владее,

за който никой не е подготвил субтитри...

Вместо тях

аз търся малките знаци:

когато улавям онова най-ситно размърдване по кожата, знам –

през теб се спуска неподвижен вятър.

Колко свършена е

тази няма прожекция

в бледорозовото утро на дома

и колко са тихи аплодисментите.

ТРЕТА НАГРАДА

ПЕТЯ ЦОНЕВА

БЕЛИЯТ ГЪЛЪБ

Първо дядо си тръгна. Обу се и махна с ръка,
и след белия гълъб към летния склон закуцука.
После баба внезапно реши, че е време в снега
да потърси гълъбова прежда за своите куки.

После времето рукна. И някак светът се смали,
и не ми се отиваше никъде другаде вече.
Сякаш в дрехите няколко топчета бял нафталин
бяха станали здрава основа на моята вечност.

После тръгна си цялата букова златна гора.
Върху бели камиони, изцапани с кал, я простряха.
Чаках баба и дядо при мен да се върнат с пера,
но гълъбите някъде другаде вече гнездяха.

И сега ми е трудно да дишам, да бъда сред свят,
в който някой изтрива и хора, и птици, и думи.
И в ръцете ми съхне душата на белия хляб
като гълъб-кръстител, поискал смъртта да целуне.

ТРЕТА НАГРАДА

ОЛЯ ДЖАКОВА

ПОРТУГАЛСКИ ЗА НАЧИНАЕЩИ

Vairro значи квартал.

Vairro de Padre Cruz

е най-бедният квартал на Лисабон.

Тук живеят потомствени безработни –

хора, които вече дори не правят опити

да изплуват -

семејства с деца,

жени,

които крещат на света

на непознати езици,

мъже,
които рано сутрин стоят на прага
на ниските бели къщи,
и се взират само напред,
без да мигат.

Vairro de Padre Cruz
не се различава по нищо
от другите квартали на Лисабон –
прави улици,
детски площадки,
фасадите на блоковете
са изрисувани с цветни графити,
а доброволци от цял свят
идват всяка година,
за да боядисат оградите на белите къщи
и да видят колко кротко
е отчаянието.

Отвън нищо не личи –
трябва да говориш португалски
за да разбереш, че тук –
където някога са започвали
Великите географски открития,
днес е пристан на хора,
които просто не могат
да продължат напред.

Трябва да станеш местен,
за да си дадеш сметка, че
Vairro de Padre Cruz –
не е неочакван феномен -
на всеки език съществува подобно място -
непреводимо локално название на несигурността,
на умората
и отказа да продължиш,
на нежеланието сутрин да се събудиш,

на недоверието,
че слънцето ще продължава да изгрява
всеки ден.

Трябва да имаш усет към чуждите езици,
за да откриеш, че и на твоя език
сигурно има подобна дума –
точно географско название на отчаянието,
което се надяваме

да не познаем.

НАГРАДА НА ПУБЛИКАТА

АЛЕКСАНДРИНА ТЕВЕКЕЛЕВА

РАЗДЕЛЕНИ

Навън вали и капят сълзи,
небето тъжно е, тъгува заедно с мен,
небето плаче и листата падат,
поредният несподелен есенен ден.

Несподелена е и топлотата на последните лъчи,
на последните ухания и цветове,
несподелени са последните изгряващи звезди,
разделено ми се струва даже общото небе.

Но идва зима! Дали и тя ще е несподелена?
Дали ще си с мен, когато падне сняг?
Дали заедно ще наблюдаваме картина заскрежена?
Дали сезоните не станаха ни враг?

Мокро е, студено и мъглата много ми тежи...
така ли ще преминат нашите несподелени дни?

МАРИЯ МИТРОВА

ЗАКЛИНАНИЕ ЗА ОБИЧ

В зелената прегръдка на Балкана
родила съм се, расна и летя

и с шепи събирам обич разпиляна,
за да я пръскам редом по света.

За хората от тая обич има,
за птиците, за пъстрите цветя,
за буките вековни посред зима,
за слънцето огряващо дома.

Във дните си съм приказно момиче
с венец от билки, къпани в роса.
На горска фея с него аз приличам
пред ручея с най-бистрата вода.

Във сънищата – волна самодива –
безгрижна и магична, с бял воал.
Легенди и реалност в мен се сливат,
а любовта превръщам в ритуал.

И в приказното царство на гората
откривам сякаш нови светове
с богатства нови, с тайни за Земята,
грижливо пазени от векове.

Човеко, трябва да си отговорен
към малките и истински неща!
В природата вратите са отворени –
тя мъдрост и любов ни завеща.

За да запазим приказката моя,
за да я има и след нас дори
се иска смелост, грижа, обич, воля...
Заклевам те, Човеко, запомни!

НЕЙКО ГЕНЧЕВ

Поетите продават на тържището любов.
Сергиите са пълни, пролет е.
Каквато искаш има – луда, цветна, нежна, тежка, страстна,
мрачна като буря, вихрена...
Но аз не искам друга – търся твоята.
Проправям път през врявата, почти без дъх останал,
и намирам щанда.
Не нося много – малко музика, копнеж, едно сърце... Каквото имам.
– Прости, приятелю, но закъсня. Току-що я отнесе някой друг.
А, виж, останала е песъчинка! Ето, свети там, на дъното.
Какво ще ни дадеш за нея?
– Вземете всичко – казвам им – на мене тя ми стига.

ДИАНА СТОЙНОВА

ПЕПЕЛ ОТ НЕЖНОСТ

Роза.
Черни и посърнали листа.
Пепел от нежност.
Почвата - мека... Но още студена.
В черните процепи -
зрънце надежда
(капка кръв от скръбно сърце)

Слънцето спи.
Розата съхне.
Младата свежест вехне ли, вехне.

СИМЕОН АСПАРУХОВ

ПРИКАЗКА САМО ЗА ТЕБ

Помниш ли ни, някога бяхме наистина съвсем малки,
две дечица, седящи на прага. И изглеждахме жалко,
не знаехме нито кой е Палечко, нито коя е Снежанка –
нямахме книги в дома си, а само вестници. За подпалки.
Отчупвахме хляба от края, крайшника ръсвахме със пипера,
поливахме с мъничко олио и какво? Раят слизаше на вечеря...
Дояждахме си на крак, после се състезавахме със вагоните,
бяхме и Шапчо, и Шапча, и безделниците, и вагабонтите.
Научавахме по нещо от всички, прибирахме се на пръсти,
не споделяхме за наученото. Знаеха, че вечер се кръстим.
Бяхме отличници и се чудеха какво с двамата да направят,
защо сме от непослушните, та делим все от зърното плявата.
Не спирахме да играем със сенки и герои от неизвестното,
измисляхме правила, бяхме диви и бяхме предвестниците
на нови и по-нови неща, искахме на всеки да бъдем полезни,
а щом ни сгасцеха в поредната пакост – безгрижно се плезехме.
Разбира се, животът ни издърпа напред, бутна някак стремето,
оголи копитата, събу ни обущата. Детството било временно...
И все така с рани по коленете, себе си за деца определяхме,
дори пораснали, пропуснахме това с другите във споделянето.
Разделихме се. Циганска баница нямаше. Дворовете опустяха.
Плитките ти в буйна грива изригнаха. И тъжно стана под стряхата.
Луничките ти от снимката само се смееха. Тях успях да запазя.
На улицата единствено цветята останаха. Не позволих да ги газят.
Разбрах, че каквото сме имали, е наистина всичко. И бъдещето.
Че мога и да съм сам, в очакване на нещо, което е винаги същото –
споделените пакости, залези, стари вестници, филми или филии.
С обич за теб пазя всяка секунда в детството.
И те обичам.
И е благословия.

СТОЯНКА ЕВТИМОВА

ПРЕОТКРИВАНЕ

Душата, остави да страда,
та тя ще се научи да се смее...
Не скривай тялото си от зараза,
че как ще се научи да живее!?

Очите, остави да плачат,
така ще се научат да поглеждат,

не тягостните сенки в мрака,
а радостта и светлата надежда.

Устата, не щади от лоша дума,
обиди тежки нека да изрича,
когато заплати безумна сума,
ще казва вече честичко "обичам".

Сърце и разум остави да водят,
за истината, битката сурова,
когато всички светове преброят,
във своя свят, върни се ти отново.

И чужди пътища недей да следваш,
защото твоят път ще се отвори.
Не си мисли, че зло то те преследва,
доброто, е след серия завои.

Пази ума си чист и неподправен,
и вярвай в себе си - та ти си Бог,
по Божие подобие направен,
с твой избор за пълзене или скок.

Не се страхувай от голяма сцена,
възможност, от несгодите извличай.
Не се стреми да бъдеш оценена,
а просто позволи да те обичат.

Сърце, когато силно пожелава,
вселената подкрепя всеки ход...
Учителят се винаги явява,
когато ученикът е готов.

Душата остави, да те намери.

МИЛКА НИКОЛОВА

ЛЮБОВ

Притихнала във птичите крила,
изгубена във моите съмнения,
прогаря към сърцето ми следа
любовта ти ... Дявол да я вземе,

опитва се да ме взриви,
да скъса на парченца всичко старо
и с новите копринени конци
да ме съшие от начало.

Да прекрой душата ми сама,
да сложи джобче за надежда,
да закопчее в шарена следа
пътечка разпиляна нежност.

Сърцето ми да разтупти,
усмивките в очите ти да ме целуват
и някъде светът да заблести
от случило се ново чудо.

Изгубена в сърцето ти, Любов,
притихвам в твоята магия.
Бунтарката във мен мълчи...
Обичай ме! Сега! И винаги!

НИКОЛАЙ ДЯЛКОВ

УТРЕ

...Уморените заспаха. Живите – те нека бдят...

П.Р.Славейков

*...Край на сълзи и стенания, на неволи и страдания,
о, мой бащин край!...*

П.П.Славейков

Валс, промяна... А другото – вятър.

Грабна всичко. И връщане няма.

Като пясъчен прах ни размята.

И разбута сюжета задрямал.

Погна вярата – мъх от тополи,

полетяла на двеста посоки.

И на кой Господ днес да се молим?

Цар далеко, а Бог нависоко.

И завихри в главите ни бури.

Чакан уж... Непознат и различен...

В оня град, дето няма божури,

но Божурище още наричан,

отброяват надеждите голи.

Сякаш някой на край ни обрича.

И замръква друг град без тополи...

Но Тополовград пак се нарича.

И се губим в световните бездни.

Но живеем напук. И за име!

Ако този свят утре изчезне,

то България... в друг свят ще има!

ВАЛЕНТИНА ЙОТОВА

ПОДПИСАНО СЪС СВЕТЛИНА

Когато Бог дойде при нас,
не го видяхме, нито чухме –
как рони в пролетния храст
дъждецът воплите си глухи,
тревата как насън расте,
цветята плахо как разпъпват
и тръгва малкото дете –
но смело – без да знае пътя,
и звездни пуканки дрънчат –
върху небесната синия,
и яворите как кървят
след мълния на поразия,
човекът как издига дом –
за обич, глъчка и раздори,
как този свят сияе, щом
с любов на чедото говориш,
и мракът как ще издими,
деня ли слънцето подпише.
Щом спра да виждам светлини –
то значи Бог си е отишъл.

ВАНЯ КОСТОВА

НА ПРАГА

На прага ми пристигаш ти смирен
И чакаш аз да те поканя
О, не - не идвай в този ден
От мене не търси награда

Аз чаках те с години - побелях
От тебе не получих вести
Сега и морен и унил си ми дошъл
Но не приемам вече гости

Иди си, загуби се пак
В безпътие залутай се отново
Не спомняй вече моят праг
Вратата е залостена с решетки.

ХАРИ СПАСОВ

СЛЕПЕЦЪТ

С бастунче бяло в ръка,
човек потропва по паважа.
Приема тихо своята съдба,
да бъде вечно нощна стража.

От малък той не виждал ден,
животът му минава в тъмнина,
но все усмихнат, несломен,
върви сред зрящата тълпа.

На срещнат казва: "Добър ден!",
детенце милва по главата.
И пак заслушан и пленен
от птича песен в тишината.

В душата има сто слънца,
тъй чужд на мислите нелепи.
В деня той свети с доброта,
върви сред виждащите-слепи.

МАРИО САВЧЕВ

ОТНОСИТЕЛНО ПРИЯТЕЛСТВО

Върни стрелките

там, когато

не познавахме часа
и времето бе *относително*.
Когато
не отмервахме смеха
в минути, обещания, нетрайности,
а в изгреви
и залези.
Калта по дланите се миеше
и синките блестяха като ордени,
а бяхме,
бяхме наистина доблестни.
Очите ни – тихо обичащи –
не бяха ставали свидетели,
а устните –
съучастници...
Върни ни времето,
когато с теб
все още се познавахме.

ИВА СПИРИДОНОВА – НАЙДЕНОВА

НАЧАЛО

Възпирам погледа. Не искам свят.
И слънчево е вътре, зад очите ми.
Отвън е странно. Птиците не спят,
облитат пак посоките в следите ни,

от юг дотук, от минало до бъдеще.
Докато утро зад очите не съзрат –
да стъкнат там гнездо от сънища.
Понеже полетът дори е кръговрат,

ги пускам в себе си. Ще се родят
деца с криле, с венец от трънчета.
Светът е пепел. Птиците гнездят...
Зад моите очи изгрява слънцето.

БЕЙШАН ЯФЕС

БЪЛГАРИЯ

/стихотворение – ода/

*Бяло, зелено, червено
знамето, под което съм родено...*

България милея всеки ден –
тя поддържа живота в мен!
Великата родина и нейната вечност, архаичност...
Нужна ли е рима, за да опиша
красотата ѝ неоспорима,
природата ѝ неповторима?...
Богата с история древна, вечна!
С красота дарена, без от нищичко да е лишена.
Свежи цветя, аромат на листа...
Лъх на радост, вечна младост – вечна красота!
Уникат, няма дубликат – природата!
Балканът проговаря и песни хайдушки разглася...
На трети март, на тази дата свята
се вдигат знамената, с друг мирис ухаят цветята!
Шипка – връхът на свободата!
Върховен символ на сила и достойнство!
Завинаги в основата на българския национален дух,
откакто е създадена България от Аспарух.
Хайдути по душа с пушката в ръка,
пазим България – най-великата страна!
Как си по душа, заради Стара планина?
Аромат на розови масла и веещ се байрак на свобода!
И сякаш тук витаят силите загадъчни,
за които думите са недостатъчни...

Това е България – моята Родина...
Без нея не ще ме има!

КАРАМФИЛА СИМЕОНОВА

ТАЙНАТА

Търся те, ала къде да те намеря? Търся те под онзи стар пречупен мост,
където срещрахме се от понеделник до неделя, където вдигахме със сокчетата
тост. Няма те и в къщичката стара, която беше върху голямото
дърво, няма те пред вратичката подпряна, като на красива розичка стъбло.
Няма и следа от тебе, изтрило те беше проклетото време.

Къде ли не те търсих да ти кажа тайната, за която обещах, че ще
ти прошепна вечерта под скърцащият мост. След часове ръцете там си

скръстих, легнах на студената земя и на нощта, и на звездите гостувах като скитник под дъжда. Чаках те до изгрев слънце, така и не дойде. Чаках да изникнеш като зрънце, чаках като мъничко дете.

Минаха много години, ако съм те обидил прости ми! Тръгна си сякаш мина ураган, бях лишен от ласката на топлата ти длан. Чаках те дълго да се върнеш, но не го направи. Как те молих всеки път да ме прегърнеш, дали вече забрави? Къде си сега? Имаш ли семейство? Или си сама? Защо не дойде вечерта? Пълна е с въпроси моята глава.

Моля се някой ден, някога, някъде да те срещна отново. Да ти кажа за старата тайна, но пък ако четеш това ще я разбереш сама, на готово. Искях да ти кажа в онзи ден, това което таях на дълбоко заровено в мен. И може би, днес на глупак ще ти приличам, но нищо както и да е. Онази вечер исках да ти кажа, че аз просто те обичам.

КАРЕН БЕЙЛЕРЯН

ХОТЕЛ „BELLAVISTA”, БРУНАТЕ

/ПЕНЧО СЛАВЕЙКОВ И МАРА БЕЛЧЕВА/

Малка стая, през нощта, в хотела-
дървените мебели и изрисувани стени-
сенките на двама души тук довела,
неугасена свещ в прозореца стои...
Спомени минават тихо, като шепот,
беззвучен смях и ... някоя сълза,
картини от живота им, запълнен щедро,
от любовта, която ги събра...
Животът им премина толкова набързо,

в плановете, в работа и в борби,
за да могат, вече доста късно,
да осъзнаят, че ... всъщност Любовта боли...

Протегнали ръце един към друг,
безплътни сенки, в пламъка на свещ,
потрепват леко – не от студ -
в очакване на истинския Търсещ...

И всичко ще изчезне още утре,
с първите лъчи над езерото Комо,
но неугасена свещ, в душата на поета,
всяка вечер ще ни връща тук, отново ...

ВЕСЕЛА ХАЛТЪКОВА

ЗАВРЪЩАНЕ

Да се завърнеш в майчината къща,
макар че ти е вече отесняла.
Друг помниш двора, сградата олющена,
усещаш половин живот раздяла...
И стаите са някакси задушни,
по-грозни избелелите тапети.
Да, тук били сме две деца послушни
преди да хванем свойте самолети
и други сгради да направим вкъщи.
Очаквах днес романтика на прага,
за миг забравил — вече не сме същите,
като когато част от нас избяга.
Радушен прием с променени нрави,
а уж сме „ние“, кръв вода не става...
Заяждат всички несменени брави
на стаи между „Как си“ и „Наздраве“...

Развивали сме своите животи
в различни светове и паралели.
В дома ни нов звучат Юго и Гьоте;
Славейков, Вазов — в старите предели.
Да се завърнеш там, където си проходил,
за да се учиш цял живот да бягаш...
Тук търсиш нов живот, на твоя сходен,
но все не можеш да прекрачиш прага.

КАЛИНА КОСТОВА

ТАМ

Къде е у дома сега, когато всичко хубаво и мило
от погледа ми се е скрило? Не виждам аз душа позната
и сама в спомени се скитам да диря родното... И питам!

Защо избрах си самотата? Защо забравих красотата?
Нима очаквах да намеря нещо повече от нея?
Защо от корените се откъснах? Защо Родината напуснах
и както всеки сънародник наш, по страната се представях,
но накрай света сам-сама избягах?

Защо за хората милея и междината помежду ни меря?
Защо запратих своята вяра? За какво ли търсех цяра...

Родино моя, аз ти прощавам!
В твоите недостатъци, все още себе си познавам,
но въпреки това аз заминавам,
с обещанието – все често да те навещавам.

И съвсем погълната в онуй далечно странство,
чувствам времето – превръща се в пространство.
С всяка секунда по-скоро се отдалечавам,
но в сърцето си все Там оставам.

ДОРА ЕФТИМОВА

ОТЕЧЕСТВО

/акростих/

Обич си моя, болка и молитва.
Татковина на моите деди!
Една си ти и в теб сърцето литва,
Че тук се сбъдват детските мечти.
Естествена хармония – дарена ни от Бог.
С неземна красота – кътче си от Рая.
Ти си в началото и Ти си във края.
В теб закърмени сме с майчина любов.
Отечество до гроба! Друго не желая!

МИЛЕНА ЦВЕТАНОВА

ГРАЖДАНСКА ЕЛЕГИЯ

Града си описвам ви - леден и беден,
и никой за него не иска да чува.
А моят съгражданин, скръбен и бледен,
единствено с чашата вече общува.

Довечера тотото трябва да гледа.
Кого да пребие? Жената? Децата?
Какво като пак ще го чуе съседа?
За някои става жестока съдбата.

Такъв е животът лотария - теглиш
и пада се мястото ледно и бедно.
Надежди понякога има, но бегли.
Остава лицето ти скръбно и бледно.

Но мъчиш се жребия свой да избегнеш,
от този гр(ад) изход да търсиш не спираш.
И ето - застига те мисъл последна:
“Навярно спасение има в чужбина?”

АНИ ГЕОРГИЕВА

ЛЕВСКИ - ЕДНО СМЕЛО СЪРЦЕ

Живял е нявга български герой,
Васил Иванов Кунчев се нарича той.

Родил се в тих балкански град,
град с велики българи богат.

Любознателен бил той от малък,
на книгите се много посветил,
монашеското расо рано сложил
и името Игнатий е приел.

Започнал той активно да се включва
в борбата на поробения български народ.
Участвал в Легията на Раковски,
и наблюдавал всеки негов ход.

Но не могъл задачите да края да изпълни,
предател се намерил да го предаде.
Присъда смъртна турският султан отсъдил.
Животът на Васил в жертва да се пренесе.

За Левски знаем днес и се гордеем,
той пример е за смелото сърце,
което жертвало е всичко мило,
та свобода на българите да даде!